

INTERVJU:

" ONAJ " "
KOJI
PREŽIVIM

Nenad Ivić rođen je 1956. godine u Zagrebu gdje na Filozofskome fakultetu 1979. završava studij francuskoga jezika i književnosti te španjolskoga jezika i komparativne književnosti. Doktorirao je 1988. godine s temom o odnosima starofrancuske književne proze i latinske historiografije 12. i 13. stoljeća. Od 1981. radi kao asistent na Katedri za francusku književnost Filozofskoga fakulteta u Zagrebu gdje 1989. godine postaje docentom. U međuvremenu, 1986. i 1987. godine, kao stipendist Fulbrightove zaklade usavršava se na Odjelu za romanske jezike i književnost na University of California, Berkeley.

1995. i 1996. godine radi na Odjelu za povijest na Princeton University, nakon čega 1996. postaje izvanrednim, a 2002. godine redovitim profesorom na Filozofskome fakultetu u Zagrebu.

Od samoga osnutka Kulturalnih studija u Rijeci, 2004. godine, predaje Uvod u kulturalnu povijest, Kulturalnu povijest srednjega i ranoga modernog doba te Francusku socijalnu teoriju I, II i III.

Autor je više knjiga među kojima su *Domišljanje prošlosti*, *Kako je trinaestostoljetni splitski arhidakon Toma napravio svoju Salonitansku historiju te Napulj i druga imaginarna mjesta*.

D: Što Vas je privuklo (i zadržalo) kulturalnim studijima?

O: Na početku bijaše prijateljstvo s Marinom Biti, koja me pozvala da predajem na riječkim kulturalnim studijima. Bila je to prilika da izađem iz grada gdje sam se rodio i institucije u kojoj sam studirao i radim (osim nekoliko godina u inozemstvu), prilika da predajem ono čime se bavim. Volim predavati. Osim toga, volim otvaranja, a kulturalni studiji su bili jedna vrsta kvalitetnoga otvaranja raskršća disciplina, hibridizacije. Ono što me privlači, istodobno me i odbija od kulturalnih studija. To je disciplinarizacija pa ne mogu reći da sam *zadržan* u kulturalnim studijima. Moje zadržavanje u njima je istodobno moj bijeg od njih. Tako su moji stalni dolasci u Rijeku i odlasci iz nje slika moga odnosa prema kulturalnim studijima: dolazim u njih da bih iz njih otišao.

D: Kakva je, prema Vašem mišljenju, budućnost kulturalnih studija kao discipline u Hrvatskoj te kakva je budućnost kulturalnih studija u Rijeci?

O: Budućnost i Hrvatska? Ima li Hrvatska, ovakva kakva jest, sa svojim političkim i intelektualnim (pseudo)elitama, sa svojim kapilarnim nacionalizmom, zapuštenim građanima, uopće budućnost? Kako misliti budućnost kulturalnih studija bez prizivanja nacionalnih ili zavičajnih okvira i uzoraka koje implicira veza kulturalnih studija i Hrvatske ili Rijeke? Time ne želim reći da budućnost ne postoji, već da kulturalni studiji mogu odigrati važnu ulogu u razbijanju jednoga (ili više) uzoraka budućnosti. A za to je potreban dugotrajan napor odvajanja koje

spaja: odvajanja od discipliniranja disciplinom (u svim smislovima te riječi), od Hrvatske (kao ideje države i države *in situ*), od grada (zavičajnog obzora), od budućnosti (onoga što dolazi: Rimljani su, prema riječima jednoga barbarskog poglavice, pobili sve i tu pustinju nazvali mirom, Hrvatska je kanda uništila svoju budućnost i to nazvala budućnošću).

D: Što mislite o akademskome snobizmu i je li on opravdan?

O: Moram upitati: što je akademski? Što je snobizam? Što je opravdanje? Sadrži li i ovo pitanje akademski snobizam, govorimo li o snobizmu uvijek s neke snobovske (i/ili akademske) pozicije? Koncepti su uključeni i uključuju vrlo dugu povijest koju bi trebalo pomno analizirati. Povijest akademije i snobizma, povijest načina opravdanja veze akademije i snobizma, povijest konstatiranja akademskoga snobizma, mijene modaliteta postajanja (akademskim) snobom unutar institucija koje se dugo i neprekidno mijenjaju, i tako dalje.

D: Smatrate li da bi kulturalni studiji trebali imati značajniji utjecaj na promjene u visokome školstvu?

O: Ovisi o promjenama i o visokome školstvu. Unatoč mnoštvu riječi, mi još uvijek ne znamo kakvo je to naše visoko školstvo. Analize su, ako postoje, zainteresirane, pristrane, političke u najobičnijem smislu - i kako se mijenja. Treba promisliti retoriku i agonistiku promjena i visokoga školstva u kojoj tržište oponira akademskoj slobodi. Čak i ako akademsku slobodu i autonomiju smatram dragocjenom, moram vidjeti

što je ta sloboda u svom ostvarivanju, u svojoj praksi. Shodno tome, uloga kulturalnih studija nije ni veća ni manja od uloge drugih humanističkih disciplina.

D: Što mislite o ulozi kulturalnih studija u širim društvenim promjenama? Može li se o njoj uopće govoriti?

O: Opet, što su to šire društvene promjene? Kako odrediti što su šire, a što uže društvene promjene? Ako pretpostavimo da su promjene u visokome školstvu ono *uže*, a promjene političkog sistema ono *šire*, gdje je granica između jednoga i drugoga, jednoga u drugome? Ne znam. U svakom slučaju, ne vidim kulturalne studije kao avangardu društvenih promjena.

D: Drugost?

O: U kojem smislu? Pokušavam ugostiti drugoga u sebi, sebe u drugome i ne uspijevam. Neuspjeh je moj uspjeh, uspjeh je moj neuspjeh.

D: Jeste li kulturni?

O: Moj prvi impuls je da odgovorim da sam nekulturan. Ali to je prejednostavno i jeftino. Kulturom sam obilježen. Dakle kulturni. Istodobno, baš zato i ne-kulturan. Postoji kultura koju volim i u kojoj nastojim sudjelovati kao u nekulturi: u ovdašnjim prilikama, to je kultura samoizolacije. Samoizolacija ne znači neosjetljivost na okolinu (kakvo god značenje tome možete dati: književno, intelektualno, političko) već otvara mogućnost mišljenja te okoline koje nije mišljenje što ta okolina ima i njeguje.

D: Kakvu glazbu slušate?

O: Ne slušam radio, osim kad sam prisiljen, u autobusu koji me vozi za Rijeku. A to me ne poziva da slušam još. Glazbu slušam kući, obično ujutro rano, kada je sve tiho i nikoga nema oko mene ili katkada, vozeći se biciklom. Trenutačno pišem veći tekst o Gustavu Mahleru pa je njegova glazba predmet moga opsesivnog slušanja.

D: Da živite u Rijeci, biste li vozili bicikl?

O: Da, naravno. Ne znam voziti auto. Bicikl je za mene, uz trčanje, sloboda. Ne sloboda kretanja, već sloboda pokreta, mogućnost slobode.

D: Koji Vam je najdraži dio dana?

O: Onaj koji preživim.

D: Teoretičar s kojim biste se najradije posvađali?

O: Ne svađam se s teoretičarima. Raspravljam o tekstovima i s tekstovima.

D: Najneugodnija knjiga koju ste pročitali?

O: Pročitao sam mnoštvo glupih knjiga, ali mi ni jedna nije bila neugodna. Pročitao sam mnoštvo pametnih knjiga i sve su, na stanoviti način, bile ne-ugodne stoga što su me izbacile iz moje vlastite ugone (uobičajenih staza mišljenja), stoga što su me promijenile.

D: Kako vidite odnos između teorije i nasilja (ili nasilja u teoriji)?

O: Argumentirana rasprava, čak i najoštrija, nije nikada nasilna. Ako je teorija argumentirana, ona nikada nije nasilje. Nasilje pripada performativu koji ne argumentira ili pseudoargumentira.

D: Što mislite o šizofreniji i/kao oslobođenju?

O: Prejednostavno je, snobovski i neodgovorno, nasilno, uključiti automatskog pilota mišljenja i ponoviti riječi filozofa kojega s užitkom čitam. Dakle, ništa. Jedno zainteresirano, neravnodušno ništa bremenito promjenama. Praznina nad kojom je bilo kakav odgovor, bilo kakvo znanje, jedino moguće.

D: Koncept koji vas je najduže pratio (stari fantom)?

O: Povijest.

D: Spomenuli ste da pišete tekst o Gustavu Mahleru, čime se još opsesivno bavite, odnosno, na čemu (sve) trenutno radite?

O: Ako pokušam pogledati kako radim (a to, kao autorefleksija, nije ni jednostavno niti bez opasnosti popuštanja samome sebi), onda mogu reći da sve radim opsesivno. Sve što pišem je opsesija dok nije napisano. Nakon što je napisano postaje neuspjeh: Paul Valery je govorio da se pjesma ne završava već napušta. I knjige se, za mene, ne završavaju već napuštaju. A napuštanje nije uspjeh, pobjeda, prije neuspjeh, umor, neadekvatnost. Trenutačna opsesija, koja, intermitentno, traje već dvije godine: knjiga o knjigama i o partiturama, o muzici i književnosti, o jezicima i jeziku, o značenju i smislu. Slušam i čitam, opisujem vlastita čitanja i slušanja. Zanima me kako prigoda, slučaj, narudžba, savjet čitanja ili slušanja postaju smisao (ovdje upotrebljavam tu riječ s velikim oprezom, svjestan kozmetike - kozmetike kozmosa, univerzuma, sudbine - koju ona sa sobom nosi) svakodnevice.